

A L X

DRINKSCHAALTJES II
J.E. WUSTENHOFF

De Tinkoerier
jrg 5, nr 1, juni 1997

Naar aanleiding van mijn artikel 'Drie - min of meer identieke - tinnen drinkschaaltjes' in 'De Tinkoerier' van december jl., kreeg ik een reactie van een Rotterdamse verzamelaar. Genoemde verzamelaar is in het bezit van twee, door hemzelf met behulp van een metaaldetector in Rotterdam gevonden, vergelijkbare drinkschaaltjes. Het eerste, in 1988 gevonden in de bouwput van het nieuwe Robeco gebouw aan de Coolasingel, heeft dezelfde voorstelling als dat van afbeelding 3 in mijn artikel, een man en vrouw naar links in Spaans-Nederlandse klederdracht. Het schaalte is wel iets kleiner dan de tot nu toe bekende schaaltes met dezelfde voorstelling, namelijk 7,5 cm diameter. Het heeft geen zichtbare merken. Het tweede schaalte heeft een tot nu toe, voor mij althans, onbekende voorstelling, namelijk een buste van een mans- of vrouwspersoon. Ook deze persoon draagt de Spaans- Nederlandse klederdracht. Het schaalte is iets groter dan het vorige, de diameter is 8,8 cm, en heeft een prachtig bewerkte binnenrand. (Afb. 1).

Afb. 1. Drinkschaaltje, ca. 1600.
Particuliere collectie.

In de collectie van Museum Boymans-van Beuningen bevindt zich een schaalte met een vergelijkbare versiering op de binnenrand 1). Dit tweede schaalte, dat gemerkt is met een kleine roos, werd in 1995 gevonden op het bouwterrein van het nieuwe HEMA gebouw op de hoek Beursplein - Korte Hoogstraat.

Voor die lezers die benieuwd zijn hoe het bij 'gravers' eigenlijk in zijn werk gaat, volgt hieronder het verhaal van de eigenaar van de schaaltes, wat eraan vooraf ging voordat hij het tweede schaalte in zijn bezit had en onder welke omstandigheden het zoeken plaatsvond.

'Na een korte telefonische vraag van "waar blijf je nou, moet je niet meer zoeken?", werd mij verteld dat in de bouwput van het reeds grotendeels gesloopte HEMA gebouw gezocht kon worden. Dit was niet tegen dovemansoren gezegd en een half uur later was ik ter plaatse. Het gehele pand was op de keldervloer na gesloopt. Enkele dagen eerder was begonnen de keldervloer te slechten. De eerste drie meter was reeds gesloopt en afgevoerd. Tegelijkertijd was de daaronder gelegen grond tot een diepte van ca. 3 meter weggegraven. Daaronder kon over de volle lengte van de bouwput in de vrij gekomen grond gezocht worden. Er diende zich echter direct een probleem aan. In tegenstelling tot zo'n 25 jaar geleden toen er in Rotterdam maar 3 à 4 serieuze gravende zoekers waren, waren toen ik in de put aankwam welgeteld reeds 12 driftig gravende zoekers met hun detectors in de omgewoelde grond aan het zoeken. Er was geen vrij stukje grond meer voor mij over. Of toch, nog één rustig plekje. Achter mij, en daar was nog niemand bezig, was een kleine berg grond die van onder de vloer uit omhoog was gebracht en op het resterende deel van de betonvloer was gestort om afgevoerd te worden.

De situatie in ogenschouw nemend besloot ik daar te beginnen en werd door mij de detector vast aangezet en afgesteld. Zo'n apparaat gaat pas goed werken als hij ongeveer een kwartier aanstaat.

De eerste signalen die ik doorkreeg waren van de damwand en het betonijzer in de vloer. Een beetje bijstellen, nog eens proberen, damwand, vloer, nog iets?, een beetje verplaatsen, weer damwand, nog eens proberen, een beetje naar de andere kant en ja, daar was inderdaad een kort maar duidelijk signaal in dat kleine bergje grond, een bergje van nog geen 75 cm hoog. Of was het toch gewoon een storend signaal van damwand of vloer. In zo'n klein bergje grond kan toch niets zitten. Voor de zekerheid toch maar even de schop erdoor halen. En ja hoor, direct al viel er een bonk natte klei uit waarin nog net de rand van een nog niet te identificeren voorwerp te zien was. De in het geheel niet verwachte bodemvondst werd in een plastic zak gedaan om thuis verder schoongemaakt te worden.

Door een vondst meteen met aangekoekte klei en al in een plastic zak te doen, voorkom je door ongeduld of nieuwsgierigheid of tijdens het vervoer optredende beschadigingen en vervormingen.

Met het echte zoekwerk met de detector kon worden begonnen. Het bleek een geluksavond want enige tijd later vond ik nog een tinnen papkommetje met één oor, een tinnen lepel en een zilveren bezemstuivertje.

Thuis gekomen, werd eerst de meeste klei voorzichtig verwijderd en in de vuilniszak gedaan en daarna, onder de gestaag lopende waterkraan, de voorwerpen goed schoongemaakt en afgespoeld. De verrassing was groot, het eerste gevonden voorwerp bleek een prachtig drinkschaaltje te zijn.

Denkt u niet dat het altijd zo makkelijk gaat en zulke mooie vondsten gedaan worden. Ik ben heel wat keren na uren zoeken met alleen wat oude spijkers, fragmenten of kleinigheden thuisgekomen. Dat is echter de charme van deze hobby!

Noten

1. B.Dubbe, De drinkschaal. In: Antiek, 10e jrg. nr. 10 (1976) blz. 988, afb. 12.